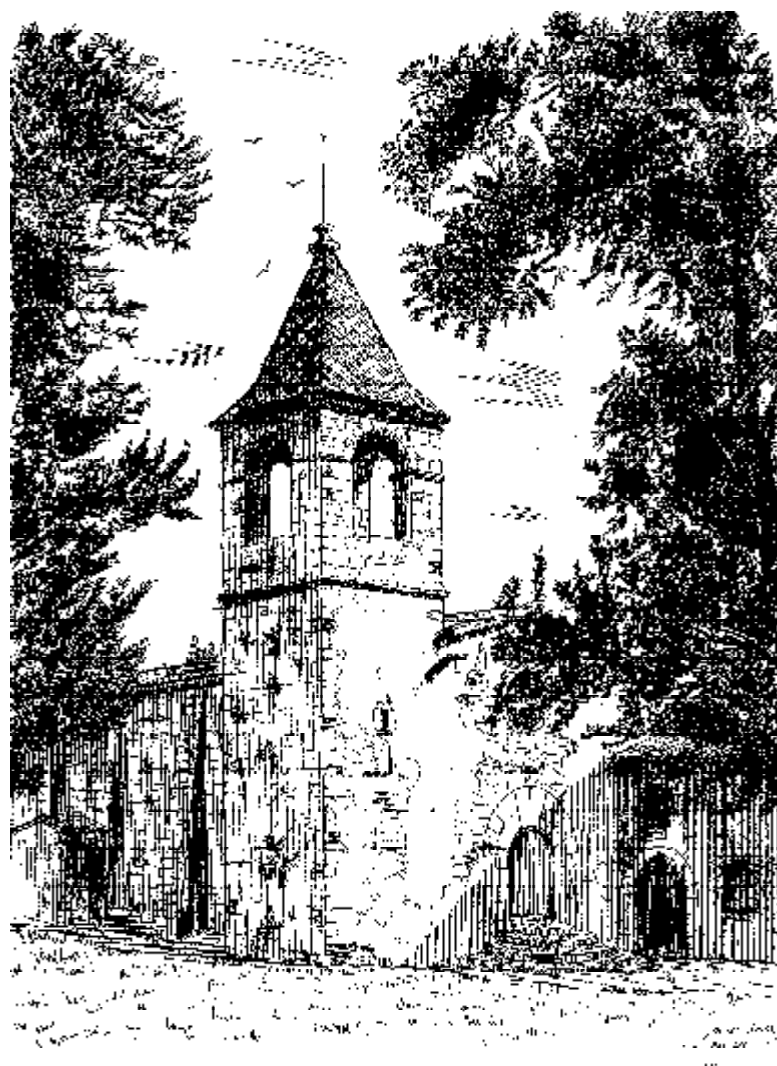

ELS SANTUARIS DEL COLLSACABRA

Al Collsacabra hi ha tres santuaris marians de molta anomenada, tant pel fervor religiós i la devoció popular que desperten entre la gent de la contrada, com per la seva excepcional situació. Però aquests llocs no són un simple mirador per a la gent del Collsacabra. Des d'allà es veu una terra arrugada i solcada per arades i rius que tots els qui hem nascut, crescut i viscut en aquests paratges estimem. Des d'aquests punts veiem les nostres masies i les dels nostres veïns, les ermites que testimonien el pas dels segles, els pobles fumejants com un etern pessebre, i els rius, pacients, obrint-se pas entre aquests cingles...

Són llocs on, tal com va dir el poeta, no hi ha separació entre el cel i la terra, llocs on no es fa mai de nit perquè fins i tot en la foscor i el silenci sentim una presència

*Santuari de Cabrera, el cor del Collsacabra
Dibuix: Jordi Solà*

acollidora, que assossega l'ànima i ens porta aquella pau dins nostre que només trobem en les altures, on tot sembla ser més clar.

El santuari de Cabrera

Dels tres santuaris del Collsacabra, potser el més antic i el més emblemàtic és el de Santa Maria de Cabrera, ja que la primera referència escrita que se'n té és de l'any 1144. La devoció i l'estimació popular només es pot entendre des de les arrels més profundes del nostre poble. Es conta que després dels terratrèmols que al segle xv van afectar greument les diòcesis de Girona i de Vic, els fidels van ser els vertaders impulsors de la reconstrucció de l'antiga capella. Per acabar-ne l'edificació, es van reunir més de cent pagesos de la rodalia i en unes tres hores, es van pujar cent trenta-cinc quarteres de calç des del forn de la Faja a dalt l'ermita, tot fent una cadena humana, passant el material de mà en mà.

A més, la possible relació d'aquesta ermita amb una de les famílies comtals més importants i poderoses de Catalunya envolten aquest santuari d'un tel de misteri i llegenda. Encara ningú no es pot explicar com és possible no haver trobat les restes del castell de Cabrera, castell que pertanyia a una casa de noble llinatge i gran importància. Aquest fet ha estat causa de nombroses discussions i debats sobre la seva existència o no. Hi ha qui diu que no existí mai un castell com a tal, d'altres que potser no fóra tan gran i d'altres, potser de manera més encertada, que el castell fou erigit en el coll de la muntanya i que el santuari era la talaia de guaita.

Des dels 1.300 m d'altitud on està situat el santuari, la vista no té preu: no només el Collsacabra, sinó les planes de Vic i Olot, els Pirineus, el Canigó, Montserrat. Dolça Catalunya! Maragall bé hauria pogut ben dir que "Per veure bé Catalunya, don Jaume I d'Aragó puja al cim de Cabrera en l'hora en què surt lo sol!".

El santuari de la Salut

Un altre santuari del Collsacabra, creat per la devoció popular, és el santuari de la

Mare de Déu de la Font de la Salut. Aquest, més recent, ja que data del segle XVII, està edificat sobre la roca, aquesta roca tan característica de tot el Collsacabra. Tal com es diu popularment, al Collsacabra no s'hi entra ni per terra, ni per mar, sinó per roca, i la Salut n'és un exemple.

Antigament era el lloc de confluència dels camins rals que anaven de Vic a Amer i de Rupit a Sant Feliu de Pallerols. Per això, en Jaume Carbonès, pagès d'una masia propera, va escollir aquest indret per col·locar-hi una petita imatge de la Verge. Era l'any 1642. En poc temps la devoció de la gent de les contrades i dels vianants i comerciants que per allí passaven anà creixent. Al cap de poc, en Jaume Carbonès va construir una capelleta més gran, que es va beneir el 21 de setembre (d'aquí que l'aplec es celebri en aquesta data) i va obtenir el permís per estar-hi d'ermità. El seu hereu i fill hi va fer construir un petit campanar per anunciar les misses i les altres funcions religioses. Igual que en el cas de Cabrera, la col·laboració dels devots va ser molt important en la construcció i ampliació del santuari. Els habitants de les rodalies aportaven materials i coses necessàries per a la fàbrica del santuari; altres el treball de les persones i animals; els que venien de més lluny aportaven almoines, per tal de gaudir de la protecció de la Mare de Déu.

Des d'aquest punt, el menys elevat dels tres santuaris (1.050 m) la vista és també esplèndida: el Canigó, la línia fumosa del mar amb el golf de Roses al fons, l'Alta Garrotxa, les valls d'en Bas i d'Hostoles...

Molts de nosaltres recordarem, en temps passats, quan l'estiu omplia l'hostatgeria del santuari d'estiuejants de diversos punts de Catalunya, que any rere any es trobaven als porxos del santuari. A les tardes, les dones amb els ganxets i les puntes feien petar la xerrada, mentre la mainada jugava i demanava, a crits, el berenar.

L'aplec de la Salut és el dia 21 de setembre i, d'uns anys cap aquí, s'ha anat recuperant. Actualment l'aplec és molt concorregut i s'hi fan activitats durant tot el dia, des d'una trobada de motos antigues a jocs de cucanya i una audició d'havaneres, sense oblidar, evidentment la missa solemne cantada per la Coral Parroquial de Sant Feliu de Pallerols.

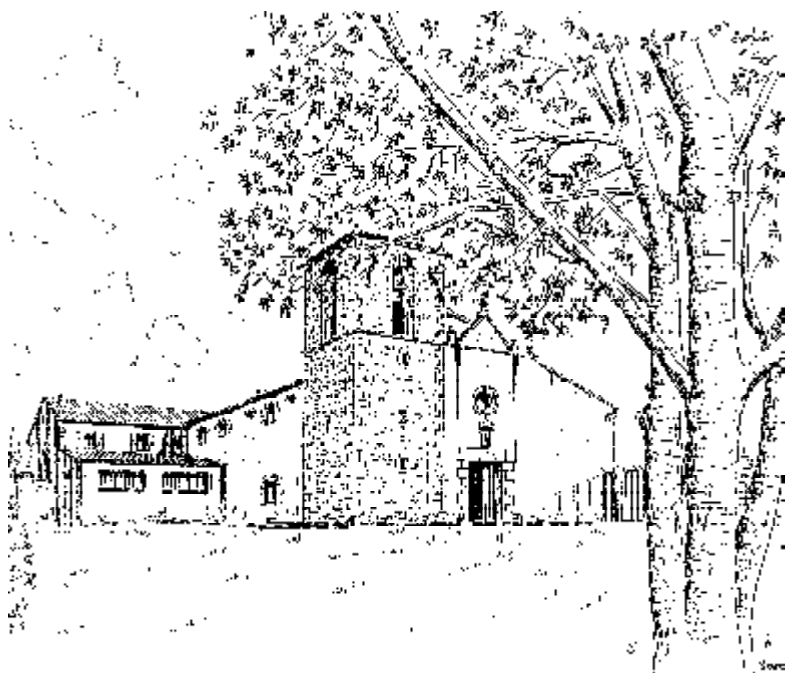
El santuari del Far

El santuari de la Mare de Déu del Far està situat al capdamunt de l'extrem de la cinglera que fa de marge septentrional a la vall del Ter des del puig de la Força. El Far és la punta més oriental d'aquesta cinglera, que és una de les més impressionants de Catalunya. El santuari del Far està a 1.123 m d'altitud sobre el nivell del mar, i des de la punta d'aquesta cinglera que sembla la proa d'un vaixell, la vista és de tal bellesa que ens deixa a tots bocabadats. Des dels Pirineus a la vall d'Hostoles, de les terres del Gironès i la Selva fins a les Guillerries, de les illes Medes a Montserrat.

L'església actual és del segle XVII, però el santuari es documenta des del segle XIII. L'església té una especial bellesa, tota de pedra, petita, arraulida sobre la muntanya, sembla que ens convidi a refugiar-nos en les seves entranyes. És una edificació massissa, com les masies d'aquestes contrades, d'aquesta pedra mil·lenària que a tots ens transmet seguretat i confort. I dins, protegits, la mirada càlida de la Mare de Déu del Far ens empara. Aquesta imatge d'alabastre, del segle XV, tan ben esculpida, tan maternal, tan a prop nostre. Per a mi és una de les marededéus més boniques, m'atreveiria a dir, de tot Catalunya. I amb aquesta actitud tan humana d'alimentar el fill que ha nascut de les seves entranyes.

El Far, com tots els santuaris, també compta amb la gran ajuda de fidels i devots que col·laboren, encara avui, en la seva conservació. N'és un exemple l'Associació d'Amics del Far, que des del 1990, primer amb Salvador Sunyer com a president i ara

*Santuari de la Mare de Déu de la Font de la Salut
Foto: J. M. Melcior*

Santuari de la Mare de Déu del Far

Dibuix: Jordi Solà

amb Joan Pallarès, ha ajudat a millorar l'entorn del santuari i la mateixa església (ha netejat els interiors, ha canviat les portes d'entrada, ha fet que tornés a tocar la campana...). I el que és molt important és que ha recuperat la festa de l'aplec i l'ha consolidada amb el pas dels anys. Així, l'últim diumenge d'agost es troben innumbrables quantitats de fidels, amics, devots... del santuari durant la missa, el dinar de germanor i l'audició de sardanes.

Com tot el Collsacabra, el santuari del Far també està envoltat de llegendes i misteris. Des de la llegenda del mític bandoler Serrallonga, tal com diu la cançó "des de Sau a la Celler, des del Far al Matagalls, el trabuc d'en Serrallonga tornarà als amagatalls", fins a llegendes de coves amb tresors amagats, de llacs subterranis, de barrets voladors...

Sílvia Aulet Serrallonga

Formatgeries artesanes de Cantonigròs

Ctra. de Vic a Olot, Km
24
08569 Cantonigròs
(Osona-Barcelona)
Tel. 93 852 50 06

RESTAURANT CAN BAUMES

C. de Baix, 2

Tel. 93 856 52 07

08511 TAVERTET

Restaurant COLL DE CONDREU

Ctra. Vic-Olot
Tel i Fax 972 44 43 19
17166 SUSQUEDA (Girona)

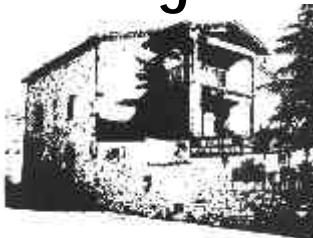
Hostal Collsacabra

BAR-RESTAURANT • HABITACIONS

Passeig de les gorgues, 6 Tel. 93 856 81 53
08511 SANTA MARIA DE CORCÓ - L'ESQUIROL

Hostal Can Nogué

C. del Mig, 2
Tel. 93 856 52 51
TAVERTET

Restaurant Can Pascual

Folgueroles

Des de 1944 AL SEU SERVEI

Plaça Verdaguier, 3 - 08519 FOLGUEROLES (Osona - Barcelona)
Tel. 93 812 21 18 - Fax 93 812 22 75
e-mail: jaumepascual@jazzfree.com - www.osonaweb.com/pascual